

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу

Р Е Ц Е Н З И Ј А

рукописа *Вршњачко насиље у школи – Какви су академски и социјални корелати за укључене ученике*

аутора др Марије Марковића

На основу одлуке Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Нишу (бр. 244/1-4-1-01, од 3. јула 2020) именована сам за једног од рецензената монографије доц. др Марије Марковић, *Вршњачко насиље у школи – Какви су академски и социјални корелати за укључене ученике*. На основу увида у рукопис, част ми је да Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу упутим следећи извештај.

Рукопис се састоји од 301 странице формата А4, прореда 1 и структурирана је у виду седам поглавља, којима претходи предговор, а након којих следи попис литературе, резиме на еглеском језику, индекс аутора и индекс појмова.

Монографија Марије Марковић посвећена је проучавању сложеног проблема какво је вршњачко насиље, који је могуће сагледати са различитих аспеката, што ауторка и чини.

Теоријски оквир реализованог емпиријског истраживања састоји се из шест поглавља. Ауторка у оквиру првог поглавља под називом *Карактеристике вршњачког насиља* разматра кључна питања која су важна за разумевање проблема вршњачког насиља, а која се односе на одређење вршњачког насиља, указивање на врсте насилничког понашања, теоријске приступе проучавању вршњачког насиља, социјални контекст одрастања и учесталост вршњачког насиља у нашој средини и последице вршњачког насиља. У другом поглављу под називом *Значај социјалних односа за индивидуални развој појединца* ауторка указује на значај узимања у обзир специфичности појединца и његовог

социјалног развоја, утицаја родитеља на социјални развој детета, специфичности социјалне интеракције код деце, социјалне компетенције у дечијим интерперсоналним односима, као и специфичности школског контекста као чинилаца социјалног развоја деце. Треће поглавље под називом *Специфичности проучавања вршњачког насиља као групног феномена* посвећено је разматрању специфичности проучавања насиља као групног феномена кроз указивање на одлике социјалне интеракције ученика у одељењу, специфичности приступа насиљу као групном феномену, основне поставке теорије учесничких улога у вршњачком насиљу, специфичности улоге насилника, жртве, насилника/жртве и посматрача, као и на методолошке приступе проучавању вршњачког насиља.

У оквиру четвртог поднасловa *Чиниоци школског успеха/неуспеха* разматра факторе који су повезани са појавом школског успеха/неуспеха ученика, кроз проучавање фактора индивидуалног, вршњачког, школског, породичног нивоa и нивоa заједнице. Разумевање значајних ризичних фактора са различитих нивоa може представљати полазну основу за предупредивање појаве школског неуспеха.

Пети поднаслов *Преглед претходних истраживања о повезаности улога у вршњачком насиљу и школског успеха ученика* односи се на разматрање налаза претходних истраживања у којима је превасходно проучавана повезаност између улога насилника и/или жртве и школског успеха, и дат је компаративни преглед ризичних фактора за појаву школског неуспеха и насилничког понашања/виктимизације.

У оквиру шестог поднасловa под називом *Могућности примене социометријских истраживања у проучавању васпитних проблема* ауторка објашњава теоријско-методолошке основе социометрије, основне социометријске поступке и методе, основне социометријске оријентације, методе прикупљања социометријских података, начине обраде социјалних података, могућности примене социометријске у проучавању друштвених група, специфичности примене социометријских истраживања у проучавању васпитања, указује на карактеристике деце различитог социометријског статуса и даје преглед емиријских истраживања о повезаности између социометријског статуса и других значајних варијабли.

У оквиру седмог поднасловa под називом *Емпиријско проучавање повезаности улога у вршњачком насиљу, социометријског статуса и школског успеха ученика* ауторка

даје приказ и детаљну анализу резултата емпиријског истраживања које је реализовано на заиста релеватном узорку (799 ученика) и на основу кога су изведени одговарајући научни закључци.

Стил писања Марије Марковић је јасан, прецизан и научно заснован, што сведочи о посвећеном приступу истраживању вршњачког насиља и његових значајних корелата. Притом, ауторка не остаје само на проучавању датог феномена, већ указује и на специфичности социјалног развоја појединца, што даје ширу слику предмета проучавања, указује на његову сложеност и потенцира вишеструки значај његове превенције са аспекта индивидуалног развоја ученика.

Публиковање рукописа монографије доц. др Марије Марковић представљало би значајан допринос обогаћивању разумевања вршњачког насиља као важног васпитног проблема и његових корелата, на које се и те како може утицати одговарајућим васпитним поступцима. Имајући то у виду, са задовољством предлажем Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу да публикацију прихвати за штампу.

У Београду,

21. август 2020. године

Др Вера Спасеновић

редовни професор на Одељењу за педагогију и андрагогију

Филозофског факултета у Београду